SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2848

av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

Könsmarkören X i pass, ett tredje juridiskt kön och självbestämmande i könstillhörighetslagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa könsmarkören X i pass och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett tredje juridiskt kön och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra könstillhörighetslagen så att ändring av juridiskt kön baseras på självbestämmande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns flera länder i världen, bland andra USA, Nederländerna, Argentina, Danmark, Nepal och Nya Zeeland, som har infört könsmarkören X i pass. Kriterierna för vem som kan få X som könsmarkör i pass varierar mellan olika länder. Vid ett införande i Sverige är det centralt att X i pass baseras på självbestämmande och inte till exempel på att den sökande ska ha en medicinsk intersexvariation. Det behöver inte finnas någon koppling mellan den sökandes registrerade juridiska kön och könsmarkören i pass. Ändringen av könsmarkörer i pass kan därför genomföras oavsett om ett tredje juridiskt kön införs och

är långt mycket enklare, eftersom personnummersystemet inte berörs. Förslaget på att införa könsmarkören X i pass fanns också med i utredningen *Transpersoner i Sverige* (SOU 2017:92). Regeringen borde ge Polismyndigheten i uppdrag att utreda hur ett införande kan genomföras eller se över möjligheten att införa markören på något annat sätt.

Att Sverige borde införa ett tredje juridiskt kön har framförts under lång tid från de berörda personerna själva, personer med icke-binär könsidentitet, och var också ett förslag som lades i SOU 2017:92. Även här är det centralt att ett tredje juridiskt kön skulle baseras på självbestämmande och inte någon medicinsk diagnos. Det skulle vara möjligt att gå vidare med frågan om införande i samband med att utvärderingen av tillämpningen av den nya könstillhörighetslagen är klar och möjligheten att införa självbestämmande som grund för ändring av juridiskt kön generellt ses över.

Sommaren 2025 trädde den nya könstillhörighetslagen, Lag om fastställande av kön i vissa fall (2024:238), i kraft. Samtidigt beslutades bland annat att lagen ska utvärderas under tre år. Detta arbete är pågående. Trots lagändringen saknar Sverige fortfarande i könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande, vilket till exempel alla andra nordiska länder har och vilket föreslogs i utredningen från 2014 (SOU 2014:91). När utvärderingen är gjord borde det vara möjligt att gå vidare och ta nästa steg i förändringen av lagen, och införa självbestämmande även i Sverige.

Ulrika Westerlund (MP)

Ajda Asgari (MP) *Jacob Risberg (MP)*